

Pa-ta-gonja!

Plezalni dnevi v deželi vetra

✍ Jurij Hladnik

Končno imam malo časa, da strnem dogodke, ki so se v zadnjem tednu pripetili v Patagoniji. Včeraj sva z Mitjem prišla z neuspešnega poskusa v Casarottovem stebru in sedaj celiva rane ter se regenerirava. Zunaj piha veter, kot je bilo napovedano, Urbi in Lori pa sta še vedno nekje na terenu. Upam, da kmalu prideta in da je z njima vse v redu ...

V Patagonijo sem odšel 6. januarja 2009 z Urbanom Ažmanom in Borisom Lorenčičem. Moj soplezalec na odpravi Mitja Šorn je odšel na pot že dan prej v družbi treh Primorcev, ki jih takrat še nisem poznal – Roka Štublja, Jerneja Arčona in Dejana Korena.

NIZKI ŠTART

V Buenos Aires smo prišli ponoči po kakih dvajsetih urah letenja. Tu je bilo poletje in kljub pozni uri še vedno zelo vroče, doma pa mraz, led in sneg. Prav dober občutek je, ko prideš iz zime v poletje. V glavnem mestu Argentine smo imeli dober dan časa za ogled, nato pa smo že leteli naprej na jug države do mesta El Calafate. Od tam nas je čakalo še nekaj ur vožnje z avtobusom do našega cilja – El Chaltena.

Ko smo prispeli v El Chalten, je Šorn ves naspidiran skakal okoli šotora z vremensko napovedjo v rokah. Goričani so se že zagnali pod Fitz Roy, saj naj bi sledili trije dnevi lepega vremena. Ves mesec je bilo vreme slabo, ko pa pridemo mi, se takoj naredi okno lepega vremena. Šorn je neučakan in bi se najraje še isti dan odpravil naprej, vendar sem sam še preutrujen od poti, pa tudi časa je premalo, da bi vse v miru pripravila. Odhod prestaviva na naslednje jutro. Odločiva se kar za svoj glavni cilj – Casarottov steber v Fitz Royu. Goričani so se podali v smer Supercanaleta, za katero so izvedeli, da so v njej dobre razmere, saj jo je neki Američan odsoliral v devetih urah. Lori in Urbi se istega jutra kot midva odpravita v smer Tehuelche, prav tako v Fitz Royu. Vse se mi zdi prehitro. Prej smo se želeli vsaj malo uplezati, naštudirati smeri in znositi robo pod steno. A v tem lepem vremenu nimamo kaj odlašati.

S Šornom naju strašijo, kako daleč imava do stene, in predlagajo lagoden dostop. Morda pa najin načrt, da greva še isti dan v steno, ni ravno najboljši. Pred nama je najprej devet kilometrov hoje do Ria Blanca, kjer so včasih imeli plezalci bazo, nato pa še vzpon do Pasa Superior, ki je od stene oddaljen slabi dve uri. Do prelaza naj bi imela približno osem ur hoje.

MARATON POD FITZ ROYEM

Pot, po kateri hodiva, je zelo slikovita in polna turistov. Večkrat pomislim, da bi bila primerna za tek, kar sem imel kmalu priložnost izkusiti. Fitz Roy je ves čas pred nama in z vsakim korakom postaja večji ter bohotnejši. Po štirih urah hoje se znajdeva na začetku ledenika, po katerem naj bi se vzpela do sedla pod steno. Tu se malo ustaviva in odpočijeva. Želiva si nadeti plezalne pasove za ledeniško navezo, a svojega v nahrbtniku ne najdem. »Sranje!« Noge se mi začnejo kar tresti. Vse še enkrat pregledava, a pasu ni. Trije lepi dnevi so lahko najina edina priložnost na odpravi in še to zapravim zaradi take neumnosti. Ne morem si oprostiti, da bom tako prikrajšal prijatelja in sebe. Razmišljava o raznih možnostih, kako bi lahko nadomestila pas, toda druge rešitve ni, kot da stečem ponj v Chalten. Šorn medtem znosi večino bremena na Paso Superior, kjer naj bi prespala.

Lahek, brez vsega zdrvim proti Chaltenu. Vmes sprašujem ljudi, ali lahko kdo slučajno posodi kak pas. Nič, kako naj bi ga imeli, le kdo nosi s seboj dvoje pasov? V kampu ga najdem med ostalo plezalno robo. Na hitro nekaj popijem in pojem ter odidem nazaj. Po ravninah tečem, v klanec pa hodim, da varčujem z močmi. Po štirih urah sem spet nazaj na mestu, kjer sva se s Šornom ločila. Naložim si še preostalo robo in krenem naprej proti sedlu. Ob osmih zvečer sem pri Mitji na sedlu, za mano pa je 40 kilometrov poti in približno 2800 metrov premagane višinske razlike. Nič preveč obetavno izhodišče za Fitz Roy. Vseeno se polna optimizma najeja, napijeva in odpraviva spat.

Mitja Šorn v Casarottovem stebru FOTO: JURIJ HLADNIK

CASAROTTOV STEBER, PRVIČ

Po treh urah spanja vstaneva. Noč je še, a luna sveti tako močno, da svetilk ne potrebujem. Po trdem snegu prečim ledenik do svoje smeri. Prvih tristo metrov poteka po zasneženem žlebu, na vrhu katerega je zagozden velik balvan. Do tja naj bi prejšnji večer splezala že dva Novozelandsca. Tega sva vesela, saj bova tako imela sled in se ne bova ločila v temi. V žlebu vodim jaz, ker imam boljše dereze in čevlje. V štirih urah pri balvanu ujameva Novozelandsca, ki sta ravno pričela plezati. Tu se začne skala in zamenjava se v vodstvu. Nahrbtniki so težki in veliko napora je treba za napredovanje. Utrujenost se povečuje in pozna se napaka prejšnjega dne. Ves čas se prehitevamo, enkrat sva v vodstvu midva, drugič onadva. Veter je vedno močnejši in ozračje postane mračno. Malo nad sredino stebra se odločimo, da obrnemo. Poči pred nami so zalite z ledom in plezanje bi bilo prepočasno, vreme pa se očitno slabša. Če bi prekipela od moči, bi se verjetno odločila drugače, ampak v dani situaciji je bil to edini trezen sklep. Pa še patagonskega vremena nisva poznala.

Šele ob štirih zjutraj se po 26 urah nenehnega dela utrujeni uležemo v spalke na sedlu Superior. Zaspimo kot ubiti, onadva v svoji snežni luknji, midva z Mitjem pa na svoji polici. Čez slabe tri ure naju zbudi sonce. Vroče je, čeprav imava samo eno spalko. Šorn zleze ven in že zaslišim glasove: »Hej, Slovenci, kaj je, a ste zlezli?« Bili so Goričani, ki so sestopali s Fitz Roya. Supercanaleta je padla. Bili so prvi Slovenci, ki so jo preplezali!

VREME NOČE SODELOVATI

S Šornom sva zapravila prvo priložnost. Sedaj je zopet obdobje slabega vremena. Zunaj lije kot iz škafa. Vseh sedem nas je zbranih v skupni sobi – tudi Urbi in Lori, ki sta uspešno preplezala svojo smer. Šorn se vrne z obhoda okoli šotorov in poroča, da so zaenkrat še vsi na varnem, luže jih še niso dosegle. Sicer ne počnemo nič drugega, kot da skrbimo za svojo prebavo in zabavo ...

V naslednjih dneh je prenehalo deževati, a vremena za hribe vseeno ni bilo. Večino dni smo plezali v okoliških plezališčih, tekali po gričih in se zabavali. Z Mitjem sva izkoristila dva lepša dneva in splezala Brennerjev raz v Guillaumetu in smer Williams-Cochrane v Poincenotu.

Drugo smer sva splezala v orkanskem vetru, kakršnega še nisva doživela, in si s tem malo pogasila žejo po plezanju.

Proti koncu našega bivanja v Patagoniji se je le spet pojavilo obdobje nekaj lepih dni. Vsi smo evforično kovali načrte. Goričani so se zapičili v Cerro Torre, Urban in Lori v smer Mate y poro, midva z Mitjem pa sva želela poravnati račune s Casarottovim stebrom.

TEST PSIHE

Pripravila sva vse potrebno in se podala na sedlo, kjer sva imela shranjeno preostalo opremo. Ko so se prvič po sneženju pokazali hribi, naju je vse minilo. Stene so bile čisto bele, takih tu še nisva videla. Nadaljevala sva s potjo, varčevala z energijo in se ves čas pridno krmila. Na Pasu je bilo že kar nekaj ljudi, vendar za naslednji dan nihče ni imel načrtov niti za smer Franco-Argentina, ki je najlažja na gori. Vsi so čakali, da se stene malce očistijo snega. Midva sva zaradi stiske s časom ponoči vseeno začela plezati žleb – bova že pri balvanu videla, kako naprej.

Zalomilo se nama je že v prvem raztežaju. Tokrat sva imela s seboj le dva cepina, lednega kladiva nisva vzela. Za prvi raztežaj sva nameravala imeti vsak enega, saj sva ga imela v spominu kot precej lahkega. Snežno-ledne razmere pa so bile tokrat čisto drugačne kot prvič. Vse je bilo belo in okovano v trd sneg in led, skale skoraj ni bilo videti. Začnem plezati 60-stopinjsko steno z enim cepinom. Noč je še. Spočetka plezam brez težav, ko pa hočem najti primerno mesto za namestitev varovanja, ugotovim, da je vsa skala zalita in da ni nič primernega. Zaradi teže niti lednih vijakov nisva vzela s seboj. Z enim cepinom lezem višje in višje, stena pa postaja vedno strmejša. Vrv bo kmalu zmanjkalo, pa še vedno ne vidim, kje bi lahko napravil sidrišče. Začne me *psihi-rati* in prekolnem vse nas *loco Eslovenote*.¹ Psiho načenja tudi skrb zaradi Šornovega slabega sidrišča na dveh zaslinih zatičih. Počasi prestavljam cepin in previdno držim ravnotežje na nogah. Zdrs roke ali noge bi pomenil padec in to za dve dolžini vrvi. Kaj, če zares ničesar ne najdem in obtičim sredi navpične poledenele stene? Šorn podaljša vrv z 10-metrsko pomožno vrvico. S svetilko se razgledujem naokoli, a še vedno ne vidim nič uporabnega. Stena se bo vsak čas postavila v vertikalo. Cmok

V strmih počeh FOTO: MITJA ŠORN

v grlu je vedno večji. Kaj nisem imel že dovolj tega v življenju? Srh me spreleti, ko se spominjam teh občutkov. Na strmem ledu se zopet ustavim. Na enem cepinu ne morem varovati kolega, ne, tega res ne morem. Ne preostane mi drugega, kot da snamem nahrbtnik, iz njega potegnem polovico dvojne vrvi in še sam podaljšam vrv. Skrajno previden sem. Po nadaljnjih dvajsetih metrih priplezam do mesta, kjer se stena zares postavi pokonci. Živce imam na robu in komaj se še upiram psihičnemu pritisku. Na dnu zajede najdem nekoliko mehkejši sneg, posreči se mi izkopati luknjo do skale in namestiti metulja. Olajšanje je nepopisno, obenem pa začutim utrujenost. In to že po prvem raztežaju! Šorn pripleza za menoj. Najraje bi mu rekel, da obrneva. Nočem se več izpostavljati, dovolj sem se že. Samo dva vijaka bi potrebovala, pa bi bilo vse stokrat lažje.

MED LEDENIMI POČMI

Nadaljujema. Plezam naprej, teren je čisto drugačen kot pri prvem poskusu, zdaj je vse veliko bolj zalito s snegom. Za plezanje s cepini je morda celo boljše, le

varovanje je težje nameščati. Po kakih osmih raztežajih priplezava do balvana. Dve uri počivava in opazujeva steno. Težko jo je oceniti – niti ni tako bela kot na ostalih straneh gore. Tokrat sva precej bolje pripravljena kot prvič, a razmere so toliko slabše, da sva vseeno počasnejša. S stene ves čas letijo ledene in snežene kepe. Prvih pet skalnih raztežajev je Šornovih, nato se zamenjava. Naletim na težavno poč, ki je znotraj poledenela. Plezam jo gotovo celo uro in popije mi ogromno moči. Nad njo se začneva gibati proti desni, proti smeri Mate y poro. Tako so nama svetovali domačini, češ da je to najprimernejša varianta. Dan počasi umira in zagrne naju senca. Potočki, ki so prej tekli po skali, v trenutku zaledenijo. Plezam drugi raztežaj prečke, ko mi na lepem zmanjka opore pod nogami in padem. Nevede sem namreč stopil na led in se takoj znašel dva metra nižje. K sreči sem prej namestil metulja, ki je prestregel padec. Poč naprej gor je videti preveč ledena, zato poskusim bolj proti desni. Najdem šibko mesto in se priborim do velike police, čez katero gre smer Mate y poro, po kateri naj bi nadaljevala.

¹ Nore Slovence.

Novozelandski plezalec in Mitja v Casarottovem stebru FOTO: JURIJ HLADNIK

Pogled na skupino Fitz Roya.
Od leve proti desni: Poincenot, Fitz Roy, Mermoz in Guillaumet.
FOTO: JURIJ HLADNIK

SMERI NAVEZE ŠORN-HLADNIK:

Fitz Roy (3445 m): *Casarottov steber* (6b, M5, A1, 1200 m) – prvič splezala 700 m, drugič 900 m

Poincenot (3002 m): *Williams-Cochrane* (60°, 5, 650 m)

Guillaumet (2579 m): *Brennerjev raz* (6a+, 500 m)

Čeprav imava še kakšno uro, tu zaključiva. Skuhava si skromno večerjo in navlečeva nase vse, kar imava. Oprezava za prijateljskima, Urbijem in Lorijem, ki naj bi bila nekje v tej smeri. Pojma nimava, ali sta že pred nama, pod nama oziroma ali sta sploh vstopila. Dokler je še dan, opazujeva ledenik pod steno in iščeva stopinje, a je vse tako daleč, da ne razločiva ničesar. Stemni se in zlezeva v bivak vrečo. Zunaj je gotovo kakih pet stopinj pod ničlo. Celo noč se stiskava kot ljubimca, a še vedno ne moreva ukrotiti šklepetanja zob. Le nekajkrat bežno zatisneva oči in podremava, sicer pa komaj čakava, da se zdani. K sreči so noči v tem času v Patagoniji kratke.

Pozajtrkujeva kar v vreči. Nekam megleno je okoli naju. »Saj, taka je bila napoved,« pravi Mitja, »kasneje pa se bo zjasnilo, tako kot včeraj.« Vsa trda navle-

čeva nase plezalno opremo in pričneva plezati. K sreči je na vrsti Mitja in med tresenjem na stojišču mu tega prav nič ne zavidam. Znakov o prijateljih še vedno nobenih. Originalna smer poteka po zajedi po sredini, midva pa sva se zaradi obilice ledu v počeh prisiljena umakniti desno na raz. Kar na lepem se znajdeva v previsni steni nad Poljsko smerjo. Vrvi so toge in okorne, prav tako kot midva. Hrepeniva po soncu, ki ga ni in ni. Plezarija postane podobna tehnikam v El Capitanu. Da bi prišla nazaj v originalno smer, se morava spustiti prečno po vrvi. Le s težavo nama uspe. Po šestih urah plezanja sva šele kakih sto metrov nad polico, kjer sva spala. Naprej gor je videti vse še bolj belo. V naslednjem raztežaju se odločiva za obrat. Pred nama je poč z ledom, ki bi nama vzela preveč časa. Edina pametna odločitev je

povratek. Če ne bova obrnila sedaj, bova pa čez nekaj ur 60 metrov višje. Težko se je sprijazniti, a z glavo skozi zid ne gre. Pol dneva porabiva za sestop.

MI GREMO, FITZ ROY OSTANE

V Riu Blancu se prebudi v lepo sončno jutro. Prst na roki mi smrdi in hudo boli – med plezanjem sem se ranil in ga obvezal, a se je pod obližem začel gnojiti. Prestaviva se za nekaj metrov do studenčka in se za prvo silo očediva. Samo še enkrat morava prehoditi pot od Ria Blanca do Chaltena.

V Chaltenu presenečena najdeva vse prijatelje. Nihče ni odšel plezat, samo midva sva bila tako neumna. Veseli smo drug drugega. Napovedanih je še nekaj lepih dni, a žal moramo domov, naše poglavje Patagonije se je zaključilo. Upam, da naslednjič ne bom pozabil pasu. ◻